

Logge Kunst

KUNST OG KULTUR I DE YNGSTES HVERDAG

Kulturprinsen
UDVIKLINGSCENTER FOR BØRNE- OG UNGEKULTUR

Bring ideas to life
VIA University College

**NORDEA
FONDEN**
Vi støtter gode liv

Samskabelsesintentioner og praksis i LegeKunst

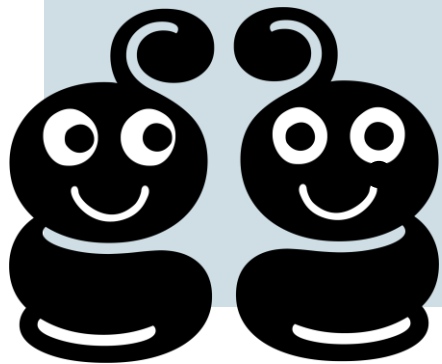
v. Astrid Kidde Larsen Nørgaard
Lektor, ph.d., LegeKunsthforsker

”Vi har undersøgt intentionerne om samskabelse som en samarbejdsform i LegeKunst og oplevelser af det konkrete samarbejde mellem de to professioner, samt hvilke betydninger de kontekstuelle betingelser og den didaktiske planlægning og gennemførelse har for dette samarbejde.” (Nørgaard, Adamsen & Sander u.u)

Samskabelse i LegeKunst

”Samskabelse handler grundlæggende om at skabe noget sammen. I en samskabelsesproces arbejder relevante aktører **ligeværdigt** på f.eks. at skabe noget nyt, inspirere hinanden eller finde frem til kernen i et problem og løse det i fællesskab.

... alle aktører varetager en central rolle i samskabelsesprocessen. Der er åbnet for en **uforudsigelighed**, hvor resultatet ikke er kendt, udgangspunktet, undersøgelsesfeltet eller problematikken er defineret. ...” (LegeKunst 2020a)

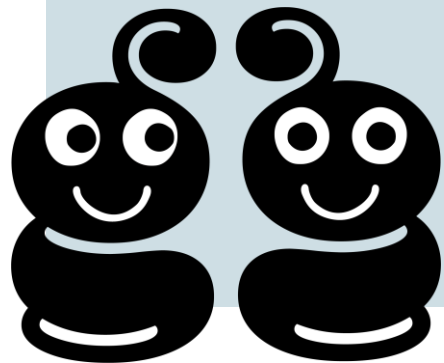
”...I disse processer bringes de involveredes forskelligartede ressourcer sammen i et ’fælles tredje’, hvor **ingen er mere ekspert end andre**, og alle bidrager med **egne erfaringer, viden og faglighed**.

Dette kan åbne for gensidig inspiration, kompetenceudvikling og horisontudvidelse – og frem for alt et rigere børnemiljø. ”

(LegeKunst 2020a)

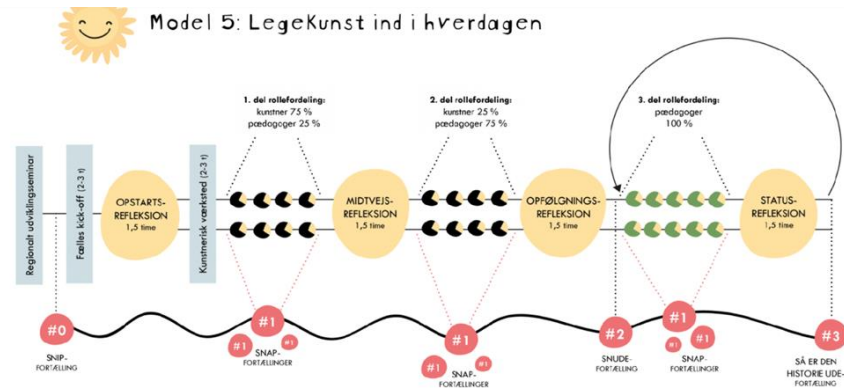

”Det **styrker kvaliteten** i det enkelte dagtilbud og gør **os alle klogere** på, hvad der sker, når forskellige aktører i fællesskab skaber, arbejder sammen om og reflekterer over hverdagsituationer, hvor omdrejningspunktet er æstetiske processer, kunst og kultur.” (LegeKunst 2020a)

I LegeKunst står intentionerne om samskabelse dog ikke alene, men suppleres af flere stilladserende procesmodeller, som skal rammesætte praktiseringen af samskabelse:

- **75%-25%-rollefordeling:** forankring og kompetenceløft til børnenes hverdagsvoksne
- **Aktionslæring:** stilladsering af læringsforløb, rammesat og prædefineret

” I LegeKunstprojekter er der således **på en og samme tid** **samskabelsesintentioner om et ligeværdigt, procesorienteret og nytænkende samarbejde om et fælles 3.**, hvor ingen er eksperter, og et **aktionslæringsforløb, som rammesætter, hvornår og om hvad deltagerne skal mødes.**

I 75%-25%-rollefordelingen er der som nævnt desuden forventning om et samarbejde, der først betoner **kunstnerens faglighed som det bærende** i ansvars- og opgavefordelingen i samarbejdet, hvorefter **pædagogerne gradvist øver sig og tager mere og mere over** ift. planlægning og gennemførelse af forløb, hvor børn beskæftiger sig med kunst og æstetik. Dette skal både hjælpe til **forankring** af LegeKunst i daginstitutionernes praksis over tid, og bidrage til det førnævnte **kompetenceløft** hos pædagogerne (LegeKunst 2021:10). ”

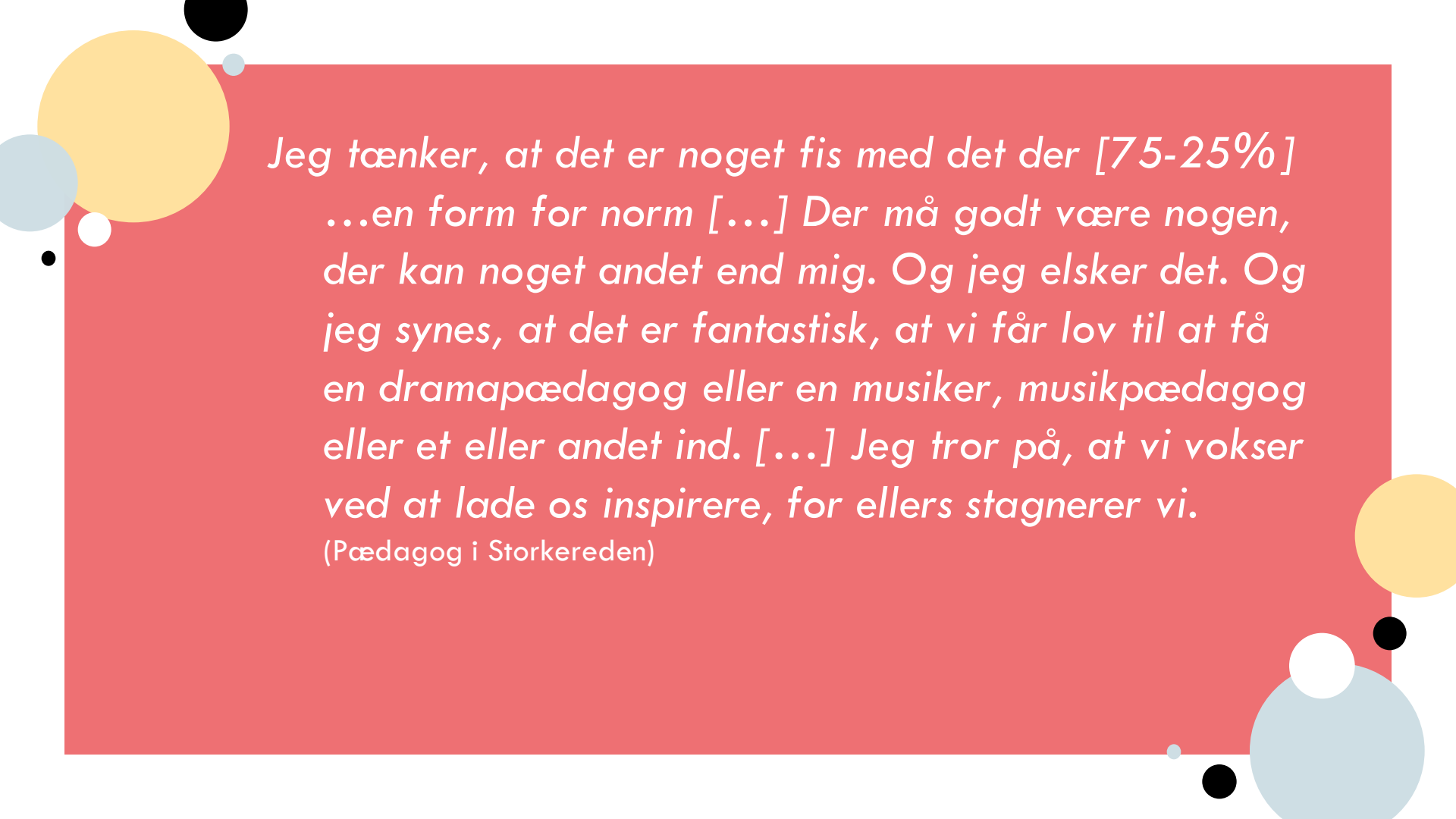
(Nørgaard, Adamsen & Sander u.u)

”Vi identificerer således en potentiel spænding i projektets intentioner om **på den ene side den rammesatte rollefordeling** med ønsket om et kompetenceløft til børnenes hverdagsvoksne og **på den anden side idealet om samskabelse** med ønsket om at skabe et ligeværdigt samarbejde og fælles tredje mellem praksisfællesskabets deltagere.” (Nørgaard, Adamsen & Sander u.u/LegeKunstantologi)

Samskabelse i praksis
– empiriske brudstykker fra
LegeKunstforløb

*Jeg tænker, at det er noget fis med det der [75-25%]
...en form for norm [...] Der må godt være nogen,
der kan noget andet end mig. Og jeg elsker det. Og
jeg synes, at det er fantastisk, at vi får lov til at få
en dramapædagog eller en musiker, musikpædagog
eller et eller andet ind. [...] Jeg tror på, at vi vokser
ved at lade os inspirere, for ellers stagnerer vi.*

(Pædagog i Storkereden)

Som pædagog har jeg overhovedet ikke følelsen af, at der skal komme en og lære mig noget. Noget jeg ikke vidste, eller noget jeg overhovedet ikke kendte. Det kan da godt være, at det har været sådan andre steder, at der er nogen, der bare har lagt det fuldstændigt fra sig. Men jeg synes, at det har været så fint et samspil [...]

(Pædagog i Storkereden)

Det er også meget med den interaktion, vi har. For kom der nu en med høj hat og troede, at han var H.C. Andersen, og vi skulle bare holde vores kæft, så tror jeg da også, at han hurtigt fik...altså...det er jo megavigtigt den måde, kunstneren kommer og indtager rummet på, også i forhold til os.

(Pædagog i Storkereden)

Kunstneren tilføjer:

Men jeg synes da også, at det er meget vigtigt, at man, som den der kommer udefra, har en nysgerrighed på, hvad der foregår herinde [i institutionen]. Jeg tænker, at jeg lærer jo dobbelt så meget hver gang. Jeg ser jo hele tiden nogle nye børn og nogle nye udfordringer og nogle nye pædagoger. [...] Jeg vokser jo helt vildt af det hver gang. Og så bærer jeg jo hele tiden den erfaring videre til en ny børnehave.

(Kunstner i Storkereden)

Hvordan samskabe i praksis?

Hvad skal man være opmærksom på, hvis tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af børns møde med kunst og æstetik skal være samskabt?

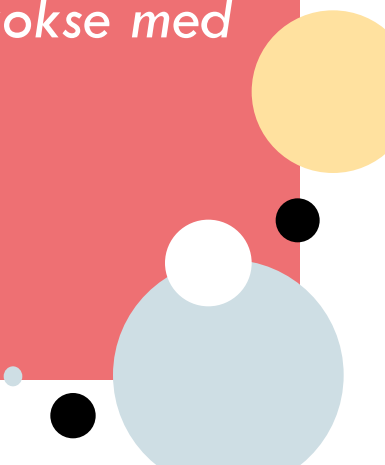
At samskabelse kan opstå i **forskellige faser** af samarbejdet - være i eller udenfor det pædagogiske møde, samt have **mere eller mindre eksplicit karakter**:

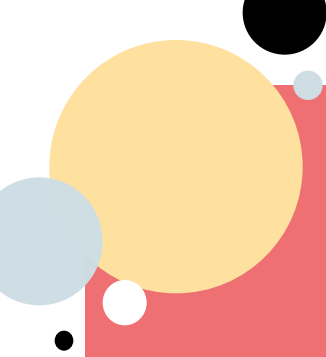

I skoven samles børn og voksne i en rundkreds.

Kunstneren siger til en af drengene: "Kom du her ind og hjælp mig med, hvordan et træ bliver stort. Kan du prøve at være et træ? Hvordan vokser et træ?". Han svarer: "Af sol og vand". "Kan du vise det med din krop?". Han står stille. Kunstneren prøver at vokse med sin krop, drengen gør ikke efter.

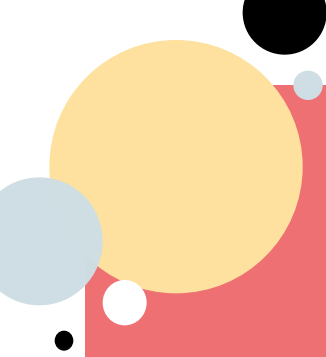

En pædagog prøver at hjælpe drengen på sporet af at lege dramalegen i rollen som voksende træ: "Hvordan vokser du?" spørger hun ham. "Til min fødselsdag" svarer drengen. Pædagogen svarer: "Selvfølgelig gør du det" og smiler til drengen, der får en tommel up.

Kunstneren og pædagogen veksler smil og blikke, og kunstneren siger tak for hjælpen til drengen, som sætter sig ned.

Kunstneren fortæller, at hun også vokser til sin fødselsdag, men hvis hun var træ, ville hun nok se sådan her ud. Hun viser med sin krop, hvordan hun bliver større og højere.

Midt imens "træet vokser", begynder det at regne kraftigt, og kunstneren og en af pædagogerne aftaler, at de må rykke ind og sidde under det store gamle træ, som kan give lidt læ for regnen

(Forskerfortælling fra Storkereden)

Hvordan samskabelse – spørgsmål værd at overveje, når man har intentioner om samskabelse:

- **Hvem deltager?** Professioner på tværs, børn, (frivillige) borgere?
- **Hvornår deltages?** I kerneydelsens design, implementering af design, evaluering eller i supplerende ydelser til kerneydelsen?
 - forskellige faser i samarbejdet; forskel på, hvem, der deltager, hvordan.
- **Hvordan deltages?** Forhandles opgaver og ansvar eller har deltagerne aftalte opgaver og ansvar, der ikke forhandles? (asymmetri jf. lovgivning og ansættelse/uddannelse)

Afgørende opmærksomhedspunkter – hvordan samskabelse:

- **Hvorfor** – formål med samarbejdet
- **Kontekstsensitivitet** – *rammesætning, model, børn, kultur i institutionen, deltagerforudsætninger, ledelse, rutiner og vaner osv.*
- Forskellige fagligheder på tværs - **egen faglighed**
- **Rollefordeling** – ansvar, tillid, engagement, ejerskab
- **Ligeværdig deltagelse** – er ikke lig med ensretning
- **Faser** i samarbejdet: *planlægning – gennemførelse – evaluering*
- **Dømmekraft** og **ræsonnement**
- **Kommunikation** - verbal
- **Kommunikation** - nonverbal
- **Kommunikation** - skriftlig

Litteratur:

LegeKunst (2020a). *Kernebegreber i LegeKunst*.

<https://LegeKunst.nu/forside/kernebegreber-i-LegeKunst/>

Nørgaard, A.K.L. & Adamsen, L.M.E. & Sander, M.N. (u.u). *Kunsten at deltage i samskabelse om at praktisere samskabelse inden for rammerne af en samarbejdsmodel I: Hammershøj, L.G. (red.) "Første LegeKunstantologi"*.
Frederiksberg: Samfundslitteratur

Nørgaard, A.K.L. (2021). *Samskabelse – en ny måde at skabe velfærd på? I: Behnke, M.C. & Thomsen, M. (red.). Pædagogen som forandringsagent*.
København: Akademisk Forlag.